

Hørings svar til Forslag til endring i byggteknisk forskrift (TEK17) om energiforsyningskrav for bygninger over 1000 m²

forslaget om endringer i byggteknisk forskrift om energiforsyningskrav for bygninger over 1000 kvadratmeter.

09.05.2018

Høringsuttalelse fra Sweco Norge AS er vedlagt.

Se vedlegg

- [Brev - Høringsuttalelse TEK17 §14-4 Sweco Norge AS Signert.pdf](#)
-

Direktoratet for byggkvalitet
post@dibk.no

DERES REFERANSE
18/1317

VÅR REFERANSE
410550

DATO
09.05.2018

Hørings svar fra Sweco Norge AS - Forslag til endring i byggt teknisk forskrift (TEK17) om energiforsyningskrav for bygninger over 1000m²

I forbindelse med 2015-høringen av endringene i TEK kapittel 14 sendte Sweco Norge inn et grundig og gjennomarbeidet innspillsnotat. Fjerningen av fornybarkravet for større bygg som da ble gjennomført i TEK-revisjonen av 01.01.2016 var i strid med våre anbefalinger sett i et helhetlig og bransjenøytralt samfunnsperspektiv.

Gjennom Stortingets vedtak 642 (2015-2016) og 644 (2015-2016) var Sweco av den forståelse at det forelå en politisk beslutning om å tilbakeføre prinsippet for energiforsyningskrav til slik de var før 01.01.2016. Slik vi ser høringsforslaget er dette ikke fulgt opp. Sweco vil derfor igjen trekke frem de viktigste vurderingene vi kom med i 2015, samt supplere med de prosjekterfaringer som er gjort i perioden med gjeldende regelverk.

Sweco mener at høringsforslaget ikke støtter opp om overordnet europeisk og norsk klimastrategi. Iht klimaforliket har Norge som mål å bli karbonnøytralt i 2050 og byggsektoren har en viktig rolle i strategien for å oppnå dette. Ved å frigjøre elektrisitet fra lavverdige termiske energibehov i bygninger, kan den høyverdige energien (eksergien) tas i bruk til andre formål som krever denne energikvaliteten og som er forbundet med utslipp. For Norge sin del gjelder dette hovedsaklig transportsektoren og industrielle formål som skal konverteres, men med de nye overføringskablene til Europa spiller et norsk regulerbart kraftoverskudd også en nøkkelrolle i erstatningen av kullkraft. Frigjort høyverdig elektrisitet kan dessuten gi nye norske markedsmuligheter innenfor kraftkrevende industri og datateknologi.

Byggt teknisk forskrift må også hensynta de nasjonale utfordringene som er knyttet til overføringskapasiteten i strømmettet. Nødvendige nettinvesteringer er estimert til 140 milliarder i løpet av de neste 10 årene, mye på grunn av økte forbrukstopper (effektuttaket øker raskere enn energibruken). Da det er toppforbruket de kaldeste dagene som avgjør nødvendig overføringskapasitet, bør myndighetenes fremste verktøy TEK bidra til at bygningers effektuttak holdes så lavt som mulig. Høringsnotatet fra DIBK omtaler problemstillingen, men Sweco mener at kravet om *fleksible system* ikke er et godt nok minimumskrav. Innrammet avsnitt på neste side er hentet fra høringsnotatet, og de gulmarkerte ordene mener vi underbygger at dette bare er synliggjøring av **muligheter** og ikke støtter opp om det som faktisk bygges og installeres.

Veien er lang å gå for en leilighetseier i et sameie eller borettslag for noen gang å få byttet en elkjel med mer effekttdpendende installasjoner som varmpumpe, fjernvarme eller bio-løsninger:

Fra høringsnotat s. 7:

Fleksible varmesystemer åpner for å ta i bruk andre energibærere enn strøm til oppvarming. Det vil si at det kan bidra til å redusere den grunnleggende utfordringen med høyt strømforbruk i fyringssesongen, noe som kan dempe behovet for investeringer i strømmettet. Samtidig gir fleksible varmesystemer muligheter for å gjenvinne, lagre og omfordele energi mellom ulike kilder og brukere på en effektiv måte. Løsninger som legger til rette for fleksible varmesystemer basert på elektrisitet, kan bidra til kortsiktig fleksibilitet i kraftsystemet. En elkjel kan for eksempel slås av i kortere eller lengre perioder uten at det går ut over varmekomforten. Dersom gode løsninger kommer på plass, kan denne fleksibiliteten utnyttes i perioder hvor strømmettet er anstrengt.

Totalentrepriser er fremdeles den dominerende entreprisform i norsk byggebransje. Vi forstår at de siste TEK-revisjoner har hatt som mål å kunne bygge rimeligere og gi valgmuligheter, men som vi også var inne på i vårt hørings svar i 2015 bør TEK gå inn og styre når kortsiktig privatøkonomisk lønnsomhet ikke harmonerer med det som er samfunnsøkonomisk på lang sikt. Slik vi opplever markedet er det investeringskostnaden som i de fleste tilfeller er avgjørende for valg. Fremtidige driftsutgifter blir ikke hensyntatt, så sant ikke brukere/leietagere er involvert og stiller med krav og kompetanse. Dette omtales også i høringsnotatet og underbygges i Enovas barrierestudie.

Vi stiller oss undrende til at fornybarkravet ble fjernet for at regelverket skulle bli tydeligere og enklere. All omstilling krever ressurser, slik at når endringer gjennomføres må de være sikre, tydelige og robuste. Vår påstand er at endringene i de nye energireglene fra 2016 har skapt unødig ressursbruk og hodebry for en hel byggebransje. Forløpet med plutselig tilbaketrekking av preakseptert ytelse 50% energifleksible system i mars 2016, så en økning til 60% i juli og samtidig en Stortingsbeslutning om tilbakeføring. Ikke en tydelig og enklere kurs dessverre.

Det må også presiseres at selv om energiforsyningskravene nå gjelder varmesystemet, kreves det fremdeles detaljerte beregninger for å dokumentere 80% energifleksibelt varmesystem. Spesielt blir fordelingen mellom romoppvarmingsbehov og ventilasjonsvarme helt vesentlig i mange prosjekt, noe som kan spekuleres i ved å sette en uforholdsmessig høy tilluftstemperatur i de normerte beregninger bare for å vise teoretisk samsvar. Tilsvarende uklarheter gjelder for badrom som i en teoretisk varmebehovsberegning ikke har varmetap dersom internt rom, men som i realiteten har jevn varmetilførsel hele året. Her anbefaler vi i såfall DIBK å være mye tydeligere enn de har vært gjennom FAQ's e.l. slik at bransjepraksis blir lik. Jmfr. type temaveiledning som ble utgitt da fornybarkravene kom i 2007:

https://dibk.no/globalassets/byggeregler/tidligere_regelverk/eldre_temaveiledere_og_rundskriv/2007ho-1-energi.pdf

Vår anbefaling er; *det er ingen skam å snu. Tilbakefør regelverket prinsipielt slik det var innrettet og kjent i nesten 10 år fra 2007-2016, da dette svarer på de samfunnsmessige utfordringene beskrevet over på best mulig måte.* Med unntaksbestemmelsen i tidligere §14-7(4) samt fjerning av kravet hvor fjernvarme måtte dekke hele varmebehovet, ivaretas det fornuftige ved å kunne benytte direktevirkende elektrisitet til formål der behovene er lavere. Energiforsyningskravene i TEK07 og TEK10 var et utslagsgivende virkemiddel for energiomlegging av norsk byggsektor, og man bør legge til rette for at den utviklingen forsetter som en del av det grønne skiftet. Husk det helhetlige perspektivet.

Vårt primære høringsinnspill er derfor overnevnte. Når det er sagt, dersom kravsinnetningen på tross av disse tungtveiende begrunnelser likevel velges beholdt på andel energifleksible system, støtter vi økningen til 80% og at den må stå i forskrift og ikke bare i veiledning.

Med vennlig hilsen

Sweco Norge AS

Elin Skjerven Talhaug

Sivilingeniør - Energi

Torstein Gjesteland

Fagsjef VVS